

Eduskunnan talousvaliokunta (TaV)

HE 277/2018 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sijoituspalvelulain ja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Esitetyt säännösmuutokset ovat yleisesti tarpeellisia ja kannatettavia

- Hallituksen esityksessä esitetyt säännösmuutokset ovat finanssialan kannalta yleisesti ottaen tarpeellisia ja siten erittäin kannatettavia.
- Sopimuksettoman Brexitin varalle esitettyä siirtymäaikaa tulee FA:n mielestä pidentää noin vuodella suomalaisen finanssialan toimintaedellytysten säilyttämiseksi parhaalla mahdollisella tavalla.
 - Sopimusten jatkuvuuden takaamiseksi myös sopimuksettoman Brexitin toteutuessa tulisi lain esitöissä todeta, ettei esimerkiksi olemassa oleviin sopimuksiin liittyvien oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttaminen silloin, kun osapuolet pysyvät olennaisesti samoina, edellytä toimilupahakemuksen jättämistä.
- Sijoituspalveluyrityksen sisäpiiriläisen määritelmää tulee FA:n mielestä supistaa Finanssivalvonnan esittämän mukaisesti, sillä ulkomaisen sivuliikkeen palveluksessa oleviin henkilöihin ulottuva ilmoitusvelvollisuus asettaa suomalaiset kansainvälisesti toimivat sijoituspalveluyritykset huonompaan asemaan ulkomaisiin sijoituspalveluyrityksiin nähden aiheuttamalla näille toimijoille merkittävää ylimääräistä hallinnollista taakkaa.
- Kaupparaportointivelvollisuutta ei tule palauttaa rahastoyhtiöille ja vaihtoehtorahastojen hoitajille, sillä se on kansallista lisäsääntelyä, vaikeuttaa uusien toimijoiden tuloa alalle ja aiheuttaa lisäkustannuksia sekä uusille että jo pidempään alalla olleille toimijoille.
- FA kannattaa kansalliseen kevyttoimilupaa koskevaan sääntelyyn tehtyjä korjauksia edellisellä lausuntokierroksella esitettyjen huolien johdosta.

1 Sopimuksettoman Brexitin varalle esitettyä siirtymäaikaa tulee pidentää (Sipal 5:7)

Finanssiala ry (FA) pitää erittäin hyvänä sitä, että esityksessä pyritään varautumaan Brexitin tuomiin epävarmuuksiin nykyisestä neuvottelutilanteesta saatavissa olevien tietojen asettamissa rajoissa. FA kannattaa esitystä siitä, että kolmansien maiden yritykset voisivat Finanssivalvonnan luvalla tarjota sijoituspalveluita rajan yli perustamatta sivuliikettä. FA pitää myös toimiluvan hakemiseen liittyvää siirtymäaikaa koskevaa ehdotusta erittäin kannatettavana. FA:n näkemyksen mukaan siirtymäaikaa toimiluvan hakemiselle tulisi kuitenkin pidentää yhdellä vuodella. Nykymuodossa esitys mahdollistaa toimiluvan hakemisen Brexit-päivään asti (29.3.2019), mutta säännöksestä olisi enemmän hyötyä, mikäli isobritannialaiset sijoituspalvelun tarjoajat voisivat jatkaa toimintaa Suomessa vanhan toimiluvan nojalla vuoden ajan Brexit-päivän jälkeen myös ilman, että uutta toimilupaa on haettu, tai se on myönnetty.

Siirtymäajan pidennyksellä välttyttäisiin varmuuden vuoksi tehdyiltä toimilupahakemuksilta, kun toimijat voisivat rauhassa odottaa tietoa siitä, saadaanko erosopimus ratifioitua ennen Brexit-päivää. Siirtymäajan pidentäminen mahdollistaisi

myös sen, että toimilupa voitaisiin jättää kokonaan hakematta, mikäli toiminnan jatkaminen osoittautuisi eron jälkeen kannattamattomaksi.

FA pitää lisäksi hyvin epätodennäköisenä sitä, että Suomen toimilupa nousisi isobritannialaisten toimijoiden prioriteettilistalle Brexiin liittyvien merkittävien liiketoimintajärjestelyiden joukkoon helmi-maaliskuussa 2019, jolloin toimilupaa tulisi esityksen mukaan viimeistään hakea. Seuraavien tulevien kuukausien liiketoimintamuutosten täytäntöönpanosuunnitelmat isompien ja tärkeämpien markkinoiden osalta ovat isobritannialaisille toimijoille prioriteettiasemassa.

Suomen lisäksi myös muut EU27-maat ovat säätämässä kansallista siirtymäaikaa sopimuksettoman Brexitin varalle. Esimerkiksi Ruotsin hallitus esittää, että EU:sta eronneen kolmannen maan yritykset, jotka ennen Brexit-päivää saivat harjoittaa toimintaa Ruotsissa EU-passin nojalla, voivat jatkaa sijoituspalveluiden tarjoamista Ruotsissa ammattimaisille sijoittajille ilman toimilupaa vuoden 2020 loppuun asti. Siirtymäajan pidentäminen Suomessa takaisi siten tasavertaisten kilpailuedellytysten säilymisen pohjoismaissa.

Siirtymäajan pidentäminen parantaisi suomalaisten finanssialan toimijoiden asemaa ja varmistaisi sen, että isobritannialaisten toimijoiden tarjoamia palveluja ja asiantuntemusta voitaisiin hyödyntää Suomessa myös Brexitin jälkeen. Toimiluvan hakemiselle asetettua määräaikaa tulisi siten FA:n näkemyksen mukaan jatkaa vuodella, esimerkiksi lisäämällä sijoituspalvelulain (SipaL) 5 luvun 7 §:än kursivilla kirjoitettu:

”Ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen tai ulkomaisen ETA-luottolaitoksen, joka tarjoaa Suomessa sijoituspalvelua tai harjoittaa sijoitustoimintaa sekä tarjoaa oheispalveluja tämän lain 4 luvun 2 §:n tarkoittamalla tavalla ja jonka kotivaltio on Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 50 artiklan mukaisesti ilmoittanut eroavansa Euroopan unionista, on kyseistä toimintaa jatkaakseen haettava edellä 2 momentissa tarkoitettua toimilupaa viimeistään sinä päivänä, kun kyseisen jäsenvaltion ero Euroopan unionista tulee voimaan. Yritys, joka on määräjassa hakenut toimilupaa, voi jatkaa sijoituspalvelujen ja oheispalvelujen tarjoamista ja sijoitustoiminnan harjoittamista hyväksyttävillä vastapuolille ja rahoitusvälineiden markkinat - direktiivin II liitteen I osassa tarkoitetuille ammattimaisille asiakkaille 4 luvun 2 §:n mukaisen ilmoituksen tarkoittamassa laajuudessa, ilman toimilupaa vuoden ajan vuoden ajan siitä päivästä lukien kun kyseisen jäsenvaltion ero Euroopan unionista tulee voimaan (siirtymäaika). Voidakseen jatkaa toimintaa myös edellä mainitun siirtymäajan jälkeen, on edellä 2 momentissa tarkoitettua toimilupaa haettava viimeistään siirtymäaikana. Yritys, joka on määräjassa hakenut toimilupaa, voi edelleen jatkaa sijoituspalvelujen ja oheispalvelujen tarjoamista ja sijoitustoiminnan harjoittamista hyväksyttävillä vastapuolille ja rahoitusvälineiden markkinat - direktiivin II liitteen I osassa tarkoitetuille ammattimaisille asiakkaille 4 luvun 2 §:n mukaisen ilmoituksen tarkoittamassa laajuudessa, kunnes Finanssivalvonta on käsitellyt toimilupahakemuksen. Tämän lain 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettu määräaika toimilupahakemuksen käsittelemiselle alkaa vuoden kuluttua siitä, kun jäsenvaltion ero Euroopan unionista tulee voimaan.”

FA pitäisi lisäksi hyvänä, että lainsäädännön esitöissä tarkennettaisiin edelleen sitä, mitä ei pidetä toimilupaa edellyttävänä sijoituspalvelun tarjoamisena erityisesti olemassa olevien sopimusten osalta. Määrittelemällä, ettei olemassa oleviin sopimuksiin perustuvien oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamisessa olisi kyse toimilupaa edellyttävästä sijoituspalvelun tarjoamisesta, vähennettäisiin erityisesti johdannaisopimusten osalta sopimusten jatkuvuuteen liittyviä sopimuksettomasta Brexitistä syntyviä ongelmia ja huolia. Tähän liittyviä suurimpia huolenaiheita voitaisiin helpottaa perustelujen kannanotolla, jossa todettaisiin, ettei esimerkiksi olemassa oleviin sopimuksiin liittyvien oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttaminen silloin, kun osapuolet pysyvät olennaisesti samoina, edellytä toimilupahakemuksen jättämistä.

2 Sijoituspalveluyrityksen sisäpiiriläisen määritelmää tulee supistaa (Sipal 7:12)

FA yhtyy Finanssivalvonnan 16.10.2018 antamassa lausunnossa esitettyyn sijoituspalveluyrityksen sisäpiiriläisen määritelmän täsmentämistä koskevaan esitykseen. Sisäpiiriläisen määritelmän supistamisella siten, että suomalaisen sijoituspalveluyrityksen ulkomaisen sivuliikkeen palveluksessa olevat henkilöt sekä heidän lähipiirinsä suljettaisiin ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle, vähennettäisiin merkittävästi suomalaisiin kansainvälisesti toimiviin sijoituspalveluyrityksiin kohdistuvaa ylimääräistä hallinnollista taakkaa. FA:n käsityksen mukaan tarkoitus ei ole poistaa kotimaista SIRE-järjestelmää, vaan ainoastaan rajoittaa sen soveltamisala Suomessa työskenteleviin henkilöihin.

Kyseistä kansallisesta lainsäädännöstä tulevaa velvoitetta ei komission mukaan voida ulottaa koskemaan ulkomaisia sijoituspalveluyrityksiä tai niiden sivuliikkeitä, koska julkinen sisäpiirirekisteri ei perustu direktiiviin ja se saattaisi rajoittaa tai muulla tavoin vaikuttaa sijoituspalveluyritysten oikeuteen tarjota palveluja rajan ylitse tai perustaa sivuliike toiseen jäsenvaltioon. Komissio on kuitenkin hyväksynyt veloitteen ulottamisen kotimaisiin toimijoihin, huomioiden mm. sen, että ilmoittamisesta aiheutuu vain vähän paperityötä, kun ilmoittaminen tapahtuu pääosin automaattisesti Suomen arvopaperikeskuksen SIRE-järjestelmän kautta. Koska suomalaisen sijoituspalveluyrityksen ulkomaisen sivuliikkeen työntekijöiden sekä heidän lähipiirinsä omistuksia ei voida saada automaattisesti SIRE-järjestelmän kautta, aiheuttaa ilmoitusvelvollisuus suomalaisille kansainvälisesti toimiville sijoituspalveluyrityksille huomattavaa ylimääräistä hallinnollista taakkaa, kun suomalaisen sijoituspalveluyrityksen ulkomaisen sivuliikkeen palveluksessa olevien henkilöiden suomalaiset omistukset tulee ilmoittaa manuaalisesti. Lisäksi kotimaisen työlainsäädännön piirissä tehdään ero yrityksen ja sen sivuliikkeen palveluksessa olevan henkilöstön välillä. Kansallinen työlainsäädäntö tai työehtosopimukset eivät suoraan sovellu suomalaisen yrityksen ulkomaalaisen sivuliikkeen työsuhteisiin, vaikka ulkomainen sivuliike ei ole itsenäinen oikeushenkilö. Näin ollen myöskään muusta lainsäädännöstä tulevaa kansallista työntekijöihin kohdistuvaa lisäsääntelyä ei tulisi soveltaa ulkomaisen sivuliikkeen henkilökuntaan eikä heidän lähipiiriinsä.

Sääntely asettaa siten suomalaiset kansainvälisesti toimivat sijoituspalveluyritykset ja sijoituspalvelua harjoittavat luottolaitokset merkittävästi huonompaan asemaan kuin vastaavat ulkomaiset sijoituspalveluyritykset ja niiden sivuliikheet, sekä vaikuttaa suomalaisten sijoituspalveluyritysten oikeuteen tarjota palveluita ja perustaa sivuliike toisiin jäsenvaltioihin. Sijoituspalveluyrityksen sisäpiiriläisen määritelmää tulee

Finanssivalvonnan esittämällä tavalla supistaa esimerkiksi lisäämällä SipaL:n 7 luvun 12 §:än seuraava uusi momentti:

”Mitä edellä 2 momentin 2 kohdassa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta sijoituspalveluyrityksen ulkomaisen sivuliikkeen palveluksessa olevaan henkilöön.”

3 Kansallista kaupparaportointivelvollisuutta ei tule säätää

FA vastustaa ehdotusta palauttaa kaupparaportointivelvollisuus rahastoyhtiöille ja vaihtoehtorahastojen hoitajille. Rahastoyhtiöiden ja vaihtoehtorahastojen kaupparaportointivelvollisuus on kansallista lisäsääntelyä, joka ei perustu direktiivin velvoitteisiin. Vaikka alalla pidempään toimineet rahastoyhtiöt ja vaihtoehtorahastonhoitajat ovat ennen 3.1.2018 voimaan tullutta lakimuutosta olleet kaupparaportointivelvollisuuden piirissä, aiheutuu järjestelmän uudelleen käyttöön ottamisesta kustannuksia toimijoille. Kaupparaportointivelvollisuus on myös aito lisävaatimus uusille alan toimijoille. Esityksen vaikutusarviossa tulisi huomioida sekä uusille toimijoille että pidempään alalla toimineille toimijoille raportointijärjestelmien ottamisesta uudelleen käyttöön aiheutuvat kustannukset.

Kaupparaportointivelvollisuus kansallisena lisäsääntelynä vaikeuttaa alalle tuloa ja kilpailua, sekä lisää toimijoiden kustannuksia. Kaupparaportointivelvollisuutta ei tule säätää rahastoyhtiöille ja vaihtoehtorahastojen hoitajille kansallisella lisäsääntelyllä.

FINANSSIALA RY

Lea Mäntyniemi